

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	18402 Електротехнічні системи електроспоживання
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

24.04.2020 р.

Справа № 0032/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань «14 Електрична інженерія» у складі:

Георгій Лисяк – головуєчий,
Андрєєва Оксана Олександрівна,
Дреус Андрій Юлійович,
Дудник Олексій Сергійович,
Лазуренко Олександр Павлович,
Луценко Іван Миколайович,
Панченко Владислав Вадимович,
Рябенко Олександр Антонович,
Сергій Пелих,
Щокін Вадим Петрович,

за участі запрошених осіб:

Карпуша Василь Данилович – представник ЗВО,
Лебедка Сергій Миколайович – гарант ОП,
Степенко Сергій Анатолійович – керівник експертної групи,
Ткаченко Валентин Федорович – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18402
Назва ОП	Електротехнічні системи електроспоживання
Галузь знань	14 Електрична інженерія
Спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи. ГЕР зобов'язана обґрунтувати власну оцінку, незалежно від того, чи вона збігається чи відрізняється від оцінки, наданої експертною групою. Особливо потребують обґрунтування та докладності рівні відповідності А, Е та F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

На думку ГЕР, окреслена у відомостях про самооцінювання та звіті експертної групи "унікальність освітньої програми" не вирізняє її на фоні ОП інших ЗВО достатньо чітко. Доцільно було б сформулювати її більш конкретно, враховуючи наявність ще двох ОП за даною спеціальністю на відповідному рівні освіти у СумДУ. Натомість унікальність ОП зводиться лише до набору загальних фраз.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У звіті експертної групи зазначено, що при спілкуванні у фокус групах були отримані підтвердження врахування інтересів здобувачів. Водночас, виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів має бути задокументованим (див. метод. рекомендації для експертів). Це не дозволяє повною мірою стверджувати, що залучення здобувачів та випускників не мало формального характеру.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ГЕР вважає, що СумДУ продемонстрував, що він ураховує тенденції розвитку спеціальності і галузевий контекст, тенденції розвитку ринку праці, регіональний контекст та досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП при визначенні цілей освітньої програми та програмних результатів навчання. Однак, в контексті даного підкритерію, доцільним було б вказати, які саме освітні програми були враховані.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що підтверджується даними у звіті про самооцінювання та висновком експертної групи

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня бакалавра та відповідного стандарту вищої освіти. Це підтверджується даними у звіті про самооцінювання та висновком експертної групи.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Згідно даних отриманих ЕГ, ОП містить обов'язкові (180 кредитів ЄКТС) та вибіркові (60 кредитів ЄКТС) частини. 36 % загального обсягу складає аудиторне навантаження, а саме лекційні (37%), лабораторні (16%), практичні заняття (46%). Однак, сума складових аудиторного навантаження складає 99%. Цей факт вимагає пояснення. Аналізуючи таблицю з відомостей про СО, виникає сумнів про можливість досягнення різних програмних результатів навчання ПР18, ПР16, ПР12, ПР02 за рахунок одних і тих самих методів навчання МН1, МН2, МН3, МН4. Крім того у звіті ЕГ зазначено, що запропоновані вибіркові компоненти спрямовані на посилення отриманих компетентностей здобувачів при вивченні обов'язкових дисциплін, однак посилання на перелік вибіркового компонентів відсутнє, що унеможливує перевірку даної тези.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Маються певні недоліки, як-то відсутність силабусів деяких дисциплін на сайті та представлення дисципліни "Іноземна мова", де ПР заявлені, у матриці відповідності (табл. 3 СО), не співпадають з ПР, заявленими у матриці забезпечення програмних результатів (розділ 5, ОП). Про це зазначено у висновку експертної групи. Однак ГЕР вважає, що зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Враховуючи відомості наведені у звіті про самооцінювання та результати роботи експертної групи, зокрема з навчальними планами та під час інтерв'ювання, ГЕР робить висновок, що структура освітньої програми дозволяє формувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача. Слід відзначити, що особливості реалізації способів формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти, розподіл функціональних обов'язків у сфері організаційної, інформаційної та консультативної підтримки викладені у відповідних локальних нормативних актах, розміщених на сайті СумДУ. Однак ні у відомостях про СО ні у звіті ЕГ немає посилань на згадані документи. Це робить неможливим верифікацію даної інформації.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ГЕР вважає, що освітня програма та навчальний план ОП «Електротехнічні системи електроспоживання» дозволяють набути компетентності, необхідні для професійної діяльності, зокрема через виробничу та переддипломну практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Зважаючи на дані звіту про самооцінювання та звіт ЕГ, можна зробити висновок що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, які відповідають цілям та результатам навчання ОП. У якості побажання, можна розглянути можливість введення до НП освітньої компоненти з розвитку критичного мислення.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

На думку ГЕР, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та ПРН.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За дуальною формою у класичному розумінні за ОП «Електротехнічні системи електроспоживання» підготовка здобувачів вищої освіти не здійснюється. Це ускладнює розуміння поняття "окремі елементи дуальної форми". Зокрема, відзначається лише можливість навчання за індивідуальними планами (графіками). При цьому, дуальна освіта передбачає активну участь працедавців, насамперед у наданні можливостей здобувачам вищої освіти опанувати практичні навички з офіційним працевлаштуванням на робочі місця за спеціальністю, залученні викладачів-практиків, розробці нових методичних підходів тощо. Ці, ключові елементи дуальної форми освіти, в ОП відсутні.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

ГЕР підтверджує, що правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті СумДУ.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Освітня програма має чітку фізико-математичну спрямованість. Тому, на думку ГЕР, незрозумілим є розподіл вагових коефіцієнтів при вступі на базі ПЗСО: 0,5 для дисципліни "Математика" та 0,2 для дисципліни "Фізика". Цей переки є незрозумілим, і потребує аргументації від ЗВО. Ні у звіті про СО ні у звіті ЕГ жодних пояснень з цього приводу немає.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ГЕР відзначає, що у ЗВО присутні правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, про що свідчить інформація, отримана ЕГ. Однак, даний підкритерій вимагає оцінки практики застосування вказаних правил під час реалізації цієї ОП, що є неможливим, тому що під час реалізації даної ОП здобувачі не брали участь у програмах академічної мобільності.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Аналіз інформації, наведеної у звіті про СО та висновку ЕГ виявив, що у якості прикладів участі студентів у заходах неформальної освіти наведена лише участь низки студентів ОП у Всеукраїнських студентським олімпіадах. На думку ГЕР, це не є підтвердженням практики застосування правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на відповідній ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

При аналізі цього підкритерію ГЕР дійшла висновку, що форми та методи навчання і викладання в цілому сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Однак заявлені для окремих освітніх компонент програмні результати навчання та методи навчання, зокрема «Практика виробнича» та «Розрахунки конструктивних елементів ліній передавання», потребують відповідного взаємного погодження (табл.3).

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У звіті ЕГ зазначено, що основна інформація про ОП та її складові розміщена у вільному доступі на сайтах університету. У звіті про самооцінювання наведено посилання на каталог СумДУ: <https://op.sumdu.edu.ua/#/> в якому наявні 2 освітні програми бакалавра 2016 та 2019 років з однаковими назвами "Електротехнічні системи електроспоживання". Якщо програма переглядається щорічно, то чому за даним посиланням відсутні 2017 та 2018 роки? І яку ОП використовувати здобувачу, який вступив у 2017 році? Все це, в певній мірі, ускладнює розуміння представленої інформації.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ГЕР спираючись на інформацію у звіті про СО та висновку ЕГ вважає, що СумДУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми, що акредитується.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Аналізуючи дані отримані ЕГ та звіт про СО, ГЕР дійшла висновку, що викладачі даної ОП регулярно оновлюють зміст ОК відповідно до сучасних наукових досягнень в галузі.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Даний підкритерій вимагає від СумДУ продемонструвати, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із визначеною інституційною політикою та стратегією інтернаціоналізації, а сам зміст освіти, передбачає ознайомлення із сучасними досягненнями світової науки у відповідній галузі. Аспіранти та викладачі мають можливість проходити та проходили стажування та навчання у закордонних ЗВО, що підтверджено документально. При цьому, ні у звіті про СО, ні в звіті ЕГ не міститься даних про студентські академічні обміни за даною освітньою програмою із закордонними ЗВО, що суперечить стратегії студентоцентрованого навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання мають бути валідними. Виконання цієї вимоги аналізується експертами безпосередньо на основі вивчення відповідних матеріалів (силабусів, завдань для контрольних заходів тощо). Зі звіту ЕГ є незрозумілим, чи проводився аналіз КЗ та критеріїв їх оцінювання на валідність. Крім того, відсутній зворотній зв'язок від здобувачів вищої освіти з цього питання та питання стосовно доступності, своєчасності та зрозумілості критеріїв оцінювання у вигляді питань у анкетуванні. Це є незрозумілим, зважаючи на наявність практики опитування студентів двічі на рік

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

ГЕР вважає, що форма атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Електротехнічні системи електроспоживання» відповідає вимогам затвердженого стандарту вищої освіти, яким передбачено проведення атестації у формі захисту кваліфікаційної роботи.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Аналізуючи звіт про СО та звіт експертної групи ГЕР не знайшла свідчень вирішення питання об'єктивності екзаменаторів, що зокрема може передбачати анонімне оцінювання робіт або залучення зовнішніх "сторонніх" екзаменаторів. Твердження про те, що для об'єктивного оцінювання кожен письмовий екзамен може перевірятися або черговим викладачем, або завідувачем кафедри не може вважатися доказом того, що ЗВО серйозно підійшов до питання забезпечення об'єктивності екзаменаторів. У якості побажання - доцільно було б привести приклад форми заяви на апеляцію у п.7.7 Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

На думку ГЕР у СумДУ визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності для всіх учасників освітнього процесу. СумДУ популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Грунтуючись на звіті ЕГ та даних звіту про самооцінювання ГЕР відзначає, що академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП дійсно забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

ГЕР підтверджує, що конкурсний добір на даній ОП проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності, обґрунтованості та об'єктивності прийняття рішень. Прозорість проведення конкурсного відбору забезпечується чіткою формалізацією вимог до претендентів та регламентацією самого процесу, що супроводжується публікацією відповідної інформації. У Порядку добору, затвердженому ректором, висуваються високі вимоги до кандидатів, що дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму професорсько-викладацького складу.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У рамках зазначеного підкритерію СумДУ мав, зокрема, продемонструвати, що він залучає роботодавців до розробки програм наукових досліджень, а також для спільного виконання науково-дослідних робіт. Свідчень цього в наведених документах ГЕР не знайшла. Це є недоліком у контексті даного підкритерію.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Аналізуючи даний підкритерій та отримані дані ГЕР дійшла висновку, що СумДУ залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Спираючись на звіт про СО та звіт експертної групи ГЕР робить висновок, що СумДУ має дієву систему професійного розвитку викладачів, що працює на регулярній основі.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Ретельно проаналізувавши інформацію від ЗВО та звіт експертів в контексті даного підкритерію можна зробити висновок, що СумДУ дійсно має систему морального та матеріального заохочення викладачів до досконалості.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Стан фінансових та матеріально-технічних ресурсів, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми складає приємне враження. Однак, всі ці ресурси мають бути спрямовані на досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. До зауважень слід віднести, те, що звіт про самооцінювання та звіт експертної групи не містить даних про результати студентських опитувань та фокус-груп щодо задоволеності студентства матеріально технічним забезпеченням на даній ОП

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

СумДУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і студентів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Це, зокрема, підтверджується даними у звіті ЕГ.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

На основі поданої від ЗВО інформації та звіту експертів, ГЕР дійшла висновку, що освітнє середовище у СумДУ є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, зокрема у контексті фізичного та психічного здоров'я, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ГЕР робить висновок, що СумДУ в повній мірі забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку студентів, що навчаються за освітньою програмою «Електротехнічні системи електроспоживання», що підтверджується звітом ЕГ.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ГЕР відзначає, що СумДУ вжив усіх розумних, залежних від нього заходів, аби забезпечити умови для здобуття права на освіту тим здобувачам, які мають особливі освітні потреби. Однак, слід відзначити,

що здобувачі з особливими освітніми потребами за ОП «Електротехнічні системи електроспоживання» не навчалися.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В СумДУ діє низка документів, що врегульовують політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій, зокрема Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин, Кодекс корпоративної культури, Положення про Комісію з профілактики правопорушень студентів, Кодекс академічної доброчесності, а також створена на постійній основі Комісія з етики та управління конфліктами. У якості недоліку слід відзначити відсутність процедури вирішення конфліктних ситуацій пов'язаних із сексуальними домаганнями.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми чітко регулюються Положенням про освітні програми та Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм». Однак звіт ЕГ не містить даних про те, чи дотримується СумДУ визначених процедур. ЕГ мала пересвідчитися на місці у дотриманні вказаних процедур. При цьому дана інформація міститься у звіті про СО, однак ЕГ мала перевірити її на місці.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

СумДУ має практику залучення студентів до процесу періодичного перегляду освітньої програми через РПГ, членом якої є ст.гр.ЕТ-61 Крамський І.О. Інших свідчень залучення здобувачів даної ОП до процедур забезпечення її якості ГЕР не знайшла. Зазначимо, що контингент студентів даної ОП становить більше 150 осіб, а СумДУ має Раду забезпечення якості СумДУ, Раду забезпечення якості факультету ЕліТ, Робочу проектну групу (РПГ) з розробки та супроводження ОП та Студентську агенцію співдії якості освіти. При цьому в університеті проводяться регулярні студентські опитування. Узагальнена статистика результатів опитування обговорюється на засіданнях Ради забезпечення якості, однак студенти даної ОП в цьому органі не представлені

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості ОП носить системний та постійний характер, що підтверджує звіт ЕГ, в якому зазначається широкий спектр роботодавців провідних підприємств регіону та ступінь їх залученості. Бажано було б надати посилання на результати зовнішньої експертизи ОП та протоколи засідань експертної ради роботодавців.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

СумДУ має практики збирання (<https://www.sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/famous-graduates.html>) та аналізу кар'єрного шляху випускників. Хоча ОП акредитується вперше і моніторинг кар'єрного шляху випускників, ще не здійснювався, ГЕР пересвідчилася у наявності дієвого механізму збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників СумДУ

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

ОП "Електротехнічні системи електроспоживання" акредитується вперше. За час реалізації ОП недоліків в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП виявлено не було. ГЕР вважає, що внутрішня система забезпечення якості СумДУ, у разі виявлення недоліків, зможе забезпечити адекватне реагування на них.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Під час попередньої акредитації освітньої програми "Електротехнічні системи електроспоживання", другого магістерського рівня вищої освіти, що проводилася у 2019 році, був виявлений недолік, що стосується відсутності процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією тощо). Виявлений недолік мав інституційний характер, однак свідчень реакції на нього з боку СумДУ ГЕР не знайшла. Це є недоліком у відповідності даному критерію.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ГЕР вважає, що у академічній спільноті СумДУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми. Це, зокрема, підтверджується враженнями експертів та інтерв'юваннями проведеними ЕГ безпосередньо у ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На думку ГЕР у СумДУ визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Ці правила є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Дійсно, на сайті СумДУ за посиланням https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.187649128.1560711549.1582879008-696697116.1582879008#/programm/1090 присутній проєкт для обговорення освітньої програми "Електротехнічні системи електроспоживання". Однак в цьому розділі відсутня кнопка зворотнього зв'язку, що унеможливує процес подання пропозицій та зауважень до проєкту від зацікавлених сторін.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Дані звіту ЕГ говорять про те, що на сайті кафедри відображена неповна інформація про викладачів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності, визначеного ГЕР, за підкритеріями

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Підкреслити унікальність ОП і виділити її на фоні решти ОП бакалаврського рівня даної спеціальності; 2. Навести документальні підтвердження того, що позиція стейкхолдерів була врахована при формуванні цілей та програмних результатів навчання; 3. Уточнювати назви ОП вітчизняних та закордонних ЗВО, досвід яких враховується при визначенні цілей ОП та ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Розміщувати силабуси всіх дисциплін на сайті; 2. Проаналізувати можливості досягнення ПРН методами навчання, визначеними у таблиці відомостей про СО; 3. Надати посилання на перелік вибіркового компонентів та нормативні акти, що регулюють процес формування індивідуальних освітніх траєкторій студентів; 4. Розбудовувати дуальну форму освіти, зокрема за ОП, що акредитується.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Обґрунтувати розподіл вагових коефіцієнтів для вступників на базі ПЗСО між дисциплінами, зокрема $K=0,5$ для предмету "Математика"; 2. Розбудовувати програми академічної мобільності для здобувачів даної ОП; 3. Запровадити на освітній програмі реальну практику визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Забезпечувати для освітніх компонент погодження заявлених програмних результатів навчання та відповідних методів навчання; 2. Для забезпечення вільного доступу та розуміння змісту ОП навести порядок у каталозі СумДУ з точки зору розміщення там освітніх програм "Електротехнічні системи електроспоживання"; 3. Запровадити практику студентських академічних обмінів за даною ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Налагодити механізм отримання зворотнього зв'язку стосовно доступності, своєчасності та зрозумілості критеріїв оцінювання у вигляді питань у анкетуванні; 2. Запровадити практику анонімного оцінювання робіт або залучення зовнішніх екзаменаторів для забезпечення об'єктивності оцінювання; 3. Надати у нормативних документах приклад форми заяви на апеляцію.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Забезпечити залучення роботодавців до розробки програм наукових досліджень, а також для спільного виконання науково-дослідних робіт; 2. Збільшити групу забезпечення освітньої програми.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Внести до опитувальників студентства питання що стосуються їх щодо задоволеності студентства матеріально технічним забезпеченням на даній ОП; 2. Розробити процедуру вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією тощо). Провести інформування всіх зацікавлених сторін.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Забезпечити представництво студентства даної ОП в органах забезпечення якості вищої освіти СумДУ, або, хоча б факультету; 2. Надати посилання на результати зовнішньої експертизи ОП та протоколів засідань експертної ради роботодавців; 3. Запровадити дієвий механізм реагування на недоліки, виявлені під час попередніх акредитацій освітніх програм СумДУ, зокрема тих, що носять інституційний характер.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Організувати простий та зручний зворотній зв'язок для подання пропозицій та зауважень до проекту обговорення освітньої програми "Електротехнічні системи електроспоживання" від зацікавлених сторін; 2. Доповнити сайт кафедри в контексті інформації про викладачів та освітні компоненти, що викладаються за даною ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>відповідь ГЕР на зауваження ЗВО та експертної групи.pdf</i>	OhDXt9xRQGmKBRWYpIX+8QuoynZOSbxNBqN3hPHM4Uw=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛИСЯК ГЕОРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ